

Instrukce pro státní závěrečné zkoušky

Bakalářské studium

SP: Historické vědy

SO: Archivnictví a spisová služba – kombinované studium

ZPŮSOB PŘIHLÁŠENÍ:

Student/ka vyplní na studijním oddělení Přihlášku ke Státní závěrečné zkoušce, a to nejpozději v termínu určeném harmonogramem FF UJEP. Student/ka je dále povinen/a se zapsat na SZZ i prostřednictvím IS STAG.

ZPŮSOB ZKOUŠKY:

Student/ka, který/á se řádně přihlásil/a ke SZZ, odevzdá nejméně 14 dní před termínem konání zkoušky na sekretariát katedry historie seznam prostudované odborné literatury z archivnictví a spisové služby a z dějin správy (max. 20 titulů ke každému předmětu). Státní závěrečnou zkoušku vykovává z následujících povinných předmětů:

=> **ARCHIVNICTVÍ A SPISOVÁ SLUŽBA**

Student/ka si losuje dvě otázky. Jednu z archivnictví, druhou ze spisové služby. Otázky vycházejí z níže uvedených okruhů.

=> **DĚJINY SPRÁVY**

Student/ka si losuje dvě otázky. Otázky vycházejí z níže uvedených okruhů.

ARCHIVNICTVÍ A SPISOVÁ SLUŽBA

ANOTACE SZZ

Otázky z oblasti archivnictví zahrnují v intencích výukových materiálů všechny sféry oboru archivnictví s těžištěm v oblasti archivní teorie a metodiky, samozřejmě i v souvislostech měnícího se paradigmatu oboru s nástupem digitálních dokumentů. Další okruh otázek směřuje k objasnění vývoje archivního materiálu v širší historické perspektivě, vývoji a organizaci archivů na území našeho státu, ke specializované archivní i další relevantní legislativě, k možnostem vzdělávání archivářů v našich zemích, opět v širším historickém kontextu. Není opomenuta ani role mezinárodních organizací, které svůj zájem soustřeďují na oblast archivnictví a aplikace Mezinárodních standardů pro práci a archivními fondy v našich podmínkách. Studenti by měli samozřejmě znát i základní archivní časopisy (v ČR i v mezinárodním kontextu).

Otázky z oblasti spisové služby neboli správy dokumentů postihují v intencích výukových materiálů jak vývoj vlastního spisového materiálu v historické perspektivě na našem území, tak vývoj instrukcí a řádů, které oblast spisové služby regulovaly a regulují i v přítomnosti, kdy se sice nemění hlavní zásady práce s dokumenty, ale nastávají zásadní změny po technologické stránce. Proto se většina otázek soustřeďuje k vedení spisové služby v současnosti (v souvislosti s nástupem e-Governmentu), k základním normám, které ji usměrňují a k uplatnění a významu nových technologických postupů i pojmů ze sféry informatiky. Studenti by měli umět také náležitě vysvětlit roli archivů v oblasti tzv. předarchivní péče a systém přejímání vybraných dokumentů do archivů konečného uložení.

OKRUHY OTÁZEK

Archivnictví

1. Formování se archivů v našich zemích v geografickém rámci habsburské monarchie a vývoj specializované péče o písemné památky.

2. Vývoj archivů, jejich organizace a rezortní příslušnost v Československé republice (do vzniku České republiky).
3. Vývoj archivů, jejich organizace a rezortní příslušnost v České republice po roce 1992.
4. Hlavní typy archivního materiálu dochovaného z činnosti středověkých kanceláří na našem území.
5. Hlavní typy archivního materiálu dochovaného z činnosti raně novověkých a novověkých úřadů (z jejich působnosti vnitřní i vnější).
6. Převažující typy archivního materiálu vznikajícího v současných úřadech ČR (včetně nových způsobů záznamů informací a relevantní legislativa).
7. Archivní terminologie v širším historickém kontextu až do současnosti.
8. Základní principy pořádání archivních fondů v historickém vývoji.
9. Základní zásady evidence archiválií v Československé a České republice.
10. Evidenční jednotky a hlavní typy archivních pomůcek v minulosti i současnosti.
11. Základní pravidla pro zpracování archiválií z roku 2013, jejich návaznost na pravidla platná do té doby a na mezinárodní normy pro zpracování archiválií.
12. Archivní legislativa v Československé a České republice, vývoj a hlavní akcenty.
13. Role archivů v historickém vývoji a v současnosti, zpřístupňování archiválií badatelské veřejnosti.
14. Role mezinárodních organizací v ochraně archivního kulturního dědictví, mezinárodní, zahraniční (evropské) i domácí archivní časopisy.
15. Možnosti specializovaného archivního vzdělávání v našich poměrech v širším historickém kontextu až do současnosti.

Spisová služba

1. Charakteristika spisového materiálu, kancelářské řády a instrukce v institucích habsburské monarchie.
2. Vývoj spisové služby od samostatné Československé republiky do vzniku České republiky.
3. Spisová služba od vzniku České republiky do současnosti a e-Government.
4. Současná legislativa v oblasti spisové služby v ČR a interní normy úřadů pro její vedení.
5. Charakteristika správy dokumentů v elektronických systémech spisové služby a metodiky odboru Archivnictví a spisové služby MV ČR.
6. Národní standard pro elektronické systémy spisové služby a změny od roku 2012, povinnosti veřejnoprávních původců.
7. Doručování a příjem dokumentů v digitální podobě a jejich náležitosti stanovené současnou legislativou.
8. Tvorba spisu a základní pojmy v oblasti správy analogových i digitálních dokumentů.
9. Označování a evidence dokumentů v analogové a digitální podobě, subjekty mající povinnost vedení spisové služby v celém rozsahu a v elektronických systémech SSL.
10. Označování a evidence dokumentů v analogové a digitální podobě, možnosti úlev v rozsahu a technologických možnostech správy dokumentů v souladu s platnou legislativou.
11. Rozdělování, oběh dokumentů a vyřizování dokumentů v klasické i elektronické podobě v souladu se současnými metodikami a právní úpravou.
12. Odesílání a ukládání uzavřených a vyřízených dokumentů v klasické i elektronické podobě v souladu se současnými metodikami a právní úpravou.
13. Druhy konverze dokumentů a povinné náležitosti převedených dokumentů v souladu s platnou legislativou.
14. Druhy konverze dokumentů a instituce je zajišťující v souladu s platnou legislativou.
15. Spisové a skartační řády a výběr dokumentů (analogových i digitálních) ve skartačním i mimoskartačním řízení.

DĚJINY SPRÁVY

ANOTACE SZZ

Smyslem otázek z dějin správy na našem území od středověku po současnost je vystihnout nejprve v odpovědi stručně podstatu té které historické epochy, vyznačující se určitými specifickými rysy společensko-politického života. Tato charakteristika doby je základem pro nastínění organizace a kompetencí institucí ústřední, zemské, regionální i místní správy ve všech základních sférách působnosti (správa obecně politická, finanční a soudní). Pro starší období až do konce habsburské monarchie je také nutné umět charakterizovat pro každou historickou epochu význam a fungování církevní správy a soudnictví. Pro období od poloviny 19. století je zásadní vystihnout změny nastalé ve společnosti budované nově na ústavních základech. Stejně důležité je pak umět nastínit základní historické i správní změny od vzniku samostatné republiky, v období Protektorátu Čechy a Morava, dále změny související s nástupem „dělnické moci“ i změny vyvolané nejprve federalizací Československé republiky a posléze vznikem samostatné České republiky.

OKRUHY OTÁZEK

1. Územní vývoj českého státu ve středověku (hlavní momenty) a vrcholné orgány správy.
2. Stavovská monarchie, orgány panovnické a stavovské moci.
3. Institut nejvyšších úředníků zemských v době předbělohorské a jejich kompetence.
4. Česká dvorská kancelář.
5. Česká a dvorská komora.
6. Správní důsledky obnoveného zřízení zemského.
7. Správní reformy Marie Terezie (kromě soudních).
8. Veřejná správa 1780-1848.
9. Tereziánské a josefínské justiční reformy.
10. Městské právo a jeho unifikace ve středověku a raném novověku.
11. Vrchnostenská správa a její role v dějinném vývoji.
12. Církevní správa v Čechách a na Moravě v dějinném vývoji.
13. Vývoj krajské správy do konce habsburské monarchie.
14. Český stát jako součást habsburské monarchie.
15. Ústavní vývoj v habsburské monarchii v 19. století.
16. Orgány moci zákonodárné habsburské monarchie.
17. Orgány moci výkonné habsburské monarchie 1848-1918.
18. Územně-správní vývoj od poloviny 19. století.
19. Obecní zřízení v habsburské monarchii 1848-1918.
20. Okresní samospráva v Čechách a na Moravě do vzniku Československa.
21. Ústavní vývoj ve 20. století (do roku 1993).
22. Orgány moci zákonodárné předválečného Československa.
23. Orgány moci výkonné za první republiky.
24. Územně správní vývoj a veřejná správa politická za první republiky.
25. Samospráva za první republiky.
26. Správa sudetské župy.
27. Správa protektorátu Čechy a Morava.
28. Územně správní vývoj a soustava národních výborů 1945-1990.
29. Důsledky federalizace ČSSR pro nejvyšší orgány státu.
30. Česká republika od roku 1993 do současnosti.

K přípravě na SZZ by měl student využít především odbornou literaturu, která byla doporučena v průběhu studia.

Další informace ke SZZ (termíny, rozvržení studentů, složení komisí) jsou průběžně zveřejňovány před každou obhajobou.